ARREST VAN HET HOF (Derde kamer)
10 december 1987 *

In de gevoegde zaken 181 tot en met 184/86,

S. Del Plato, G. Ferrari, M. Paruccini en **E. Rodari**, ambtenaren van de Commissie van de Europese Gemeenschappen (Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek te Ispra), vertegenwoordigd door M. Slusny, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van E. Arendt, advocaat aldaar, Centre Louvigny, rue Philippe-II,

verzoekers,

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur D. Gouloussis als gemachtigde, bijgestaan door R. Andersen, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur G. Kremlis als gemachtigde, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

betreffende

1) een beroep tot nietigverklaring van vier besluiten van de Commissie van 4 april 1986 houdende afwijzing van de klachten van verzoekers tegen de besluiten van het comité ad hoc, belast met de beoordeling van de geschiktheid van ambtenaren en tijdelijke functionarissen van categorie B van de wetenschappelijke en de technische groepen om functies van categorie A te vervullen, en houdende weigering om hen te plaatsen op de lijst van degenen die geschikt zijn om functies van categorie A te vervullen,

met verzoek aan het Hof

2) op basis van artikel 184 EEG-Verdrag en artikel 156 EGA-Verdrag de in de *Mededelingen van de administratie*, nr. 409 van 24 juni 1983 gepubliceerde Procedure welke voorafgaat aan de besluiten tot wijziging van categorie, van B naar A, voor ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de wetenschappelijke en de technische groepen, niet-toepasselijk te verklaren,

* Procestaal: Frans.

3) voor zoveel nodig, te gelasten dat de procedure wordt overgedaan en de uitdrukkelijke afwijzing van de klachten van nul en gener waarde te verklaren,

4) de Commissie te gelasten, alle documenten betreffende de verschillende verzoekers over te leggen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: J. C. Moitinho de Almeida, kamerpresident, U. Everling en Y. Galmot, rechters,

advocaat-generaal: J. Mischo
griffier: J. A. Pompe, adjunct-griffier

gezien het rapport ter terechtzitting en ten vervolge op de mondelinge behandeling op 24 september 1987,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 28 oktober 1987,

het navolgende

Arrest

I Bij vier verzoekschriften, neergelegd ter griffie van het Hof op 21 juli 1986, hebben S. Del Plato, G. Ferrari, M. Paruccini en E. Rodari, B-ambtenaren van de wetenschappelijke en de technische groepen, tewerkgesteld bij het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek te Ispra, beroep ingesteld tot nietigverklaring van de vier besluiten die hun op 16 september 1985 ter kennis zijn gebracht en waarbij het comité ad hoc, belast met de beoordeling van de geschiktheid van B-ambtenaren van de wetenschappelijke en de technische groepen om functies van categorie A te vervullen, heeft geweigerd hen op de daartoe voorziene lijst van geschikte kandidaten te plaatsen.

2 Bij dezelfde verzoekschriften vorderden Del Plato, Ferrari, Paruccini en Rodari dat het Hof op basis van artikel 184 EEG-Verdrag en artikel 156 EGA-Verdrag de door de Commissie vastgestelde „Procedure welke voorafgaat aan de besluiten tot wijziging van categorie" niet-toepasselijk zou verklaren. Ten slotte verzochten zij het Hof „voor zoveel als nodig", te gelasten dat de procedure wordt overgedaan, de besluiten houdende afwijzing van hun klachten nietig te verklaren en de Commissie te gelasten, alle door de jury opgestelde documenten betreffende de verschillende verzoekers over te leggen.

3 Verzoekers hadden zich in 1983 aangemeld voor overgang naar categorie A. Hun sollicitaties waren door een comité ad hoc onderzocht overeenkomstig de door de Commissie op 3 juni 1983 vastgestelde „Procedure welke voorafgaat aan de besluiten tot wijziging van categorie, van B naar A, voor ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de wetenschappelijke en de technische groepen" (hierna: de Procedure — *Mededelingen van de administratie*, nr. 409 van 24 juni 1983).

4 Na afloop van die procedure deelden de president van het comité ad hoc en de directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer van de Commissie de betrokkenen bij brief van 16 september 1985 mee, dat het comité ad hoc had besloten hen niet te plaatsen op de lijst van kandidaten die geschikt zijn om een functie van categorie A te vervullen. De door Del Plato, Ferrari, Paruccini en Rodari krachtens artikel 90 Ambtenarenstatuut tegen deze besluiten ingediende klachten werden door de Commissie bij besluiten van 4 april 1986 afgewezen.

5 Verzoekers vorderen primair de nietigverklaring van al deze besluiten. Tot staving van die vordering voeren zij aan: onbevoegdheid van het comité ad hoc, schending van de in bijlage III bij het Statuut neergelegde regeling betreffende vergelijkende onderzoeken; schending van het gelijkheidsbeginsel; onregelmatigheden in het verloop van de individuele gesprekken; niet-eerbiediging van het tijdschema van de examens; onnauwkeurigheid van het verslag van de werkzaamheden van het comité, waardoor niet kan worden nagegaan hoe hun punten zijn berekend; schending van de rechten van de verdediging, doordat verzoekers niet in de gelegenheid zijn gesteld te repliceren op de vragenlijst die aan hun hiërarchieke meerderen was gestuurd, en, ten slotte, wat Paruccini betreft, het feit dat zijn verhandeling niet met voldoende ernst en kennis van zaken is onderzocht.

6 Voor de op het geschil toepasselijke bepalingen en de middelen en argumenten van partijen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dat noodzakelijk is voor de redenering van het Hof.

7 Alvorens verweer te voeren met betrekking tot de grond van de zaak, werpt de Commissie een exceptie van niet-ontvankelijkheid op; deze moet eerst worden onderzocht.

De door de Commissie tegen een aantal middelen opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid

8 De Commissie betoogt, dat de meeste middelen van verzoekers niet-ontvankelijk zijn, omdat zij de wettigheid van de in 1983 vastgestelde en bij gebreke van tijdige bestrijding definitief geworden Procedure in geding brengen.

9 Dienaangaande zij opgemerkt, dat in het kader van de bij artikel 91 Ambtenarenstatuut opengestelde beroepsweg en in het geval van een handeling van algemene aard, bestemd om ten uitvoer te worden gelegd door middel van een reeks individuele besluiten, de ambtenaar niet het recht kan worden ontzegd de onwettigheid dier handeling in te roepen ter betwisting van het hem betreffende individuele besluit (arrest van 18 maart 1975, gevoegde zaken 44, 46 en 49/74, Acton, Jurispr. 1975, blz. 383).

10 Gelijk het Hof overwoog in zijn arrest van 9 oktober 1984 (gevoegde zaken 80-83/81 en 182-185/82, Adam e. a., Jurispr. 1984, blz. 3411) kan de Procedure niet worden aangemerkt als een rechtsregel welke de administratie hoe dan ook verplicht is na te leven, doch vormt zij wel een gedragsregel, die aangeeft welke praktijk zal worden gevolgd en waarvan de administratie in een concreet geval niet kan afwijken zonder opgaaf van redenen die verenigbaar zijn met het beginsel van gelijke behandeling. De Procedure is derhalve een handeling van algemene strekking. Bijgevolg kunnen de betrokken ambtenaren en personeelsleden de op basis van de Procedure vastgestelde besluiten bestrijden met een beroep op de onwettigheid de Procedure, ook al is deze niet rechtstreeks bestreden.

11 Mitsdien moet de door de Commissie opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid worden verworpen.

De onbevoegdheid van het comité ad hoc

12 Verzoekers betogen, dat artikel 98 van het Statuut weliswaar afwijkt van artikel 45, lid 2, naar luid waarvan „de overgang van een ambtenaar naar een andere groep of een hogere categorie alleen kan plaatsvinden na een vergelijkend onderzoek", doch niet raakt aan artikel 45, lid 1, volgens hetwelk „bevordering plaatsvindt bij besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag". Bijgevolg kon de Commissie het bij de Procedure ingestelde comité ad hoc niet de bevoegdheid verlenen om de lijst op te stellen van de kandidaten die in aanmerking kwamen voor overgang naar een andere groep of een hogere categorie.

13 Allereerst zij erop gewezen, dat ingevolge artikel 45, lid 1, Ambtenarenstatuut bevordering voor de betrokken ambtenaar aanstelling meebrengt in de eerstvolgende hogere rang van de categorie of groep waartoe hij behoort. Artikel 45, lid 1, is dus niet van toepassing indien de betrokken ambtenaren — zoals in casu — overgaan naar een andere categorie.

14 Verder zij opgemerkt, dat ingevolge artikel 45, lid 2, Ambtenarenstatuut de overgang van een ambtenaar naar een andere groep of hogere categorie in beginsel weliswaar alleen na een vergelijkend onderzoek kan plaatsvinden, doch dat volgens artikel 98, tweede alinea, „artikel 45, lid 2, niet van toepassing is op de in artikel 92 bedoelde ambtenaren". Uit het samenstel van deze bepalingen blijkt, dat het tot aanstelling bevoegd gezag ambtenaren van de wetenschappelijke en de technische groepen zonder vergelijkend onderzoek naar een hogere categorie kan laten overgaan; deze bepalingen hebben echter tot doel noch tot gevolg het tot aanstelling bevoegd gezag te verbieden die procedure te gebruiken.

15 Indien de Commissie, gezien haar beoordelingsvrijheid ter zake, het recht had om een procedure „sui generis" in te stellen, die in verschillende opzichten afweek van de procedure van het vergelijkend onderzoek in de zin van het Statuut, mocht zij daarbij ook gebruik maken van de techniek van het vergelijkend onderzoek en met name het comité ad hoc de bevoegdheid toekennen de definitieve lijst van geschikte kandidaten vast te stellen, waaruit het tot aanstelling bevoegd gezag de ambtenaren moest kiezen die naar een hogere categorie mochten overgaan.

16 Mitsdien moet het middel, ontleend aan onbevoegdheid van het comité ad hoc, worden afgewezen.

Schending van de in bijlage III bij het Ambtenarenstatuut neergelegde regeling betreffende vergelijkende onderzoeken

17 Verzoekers betogen, dat de Commissie in feite een vergelijkend onderzoek heeft ingericht en bijgevolg verplicht was de in bijlage III bij het Ambtenarenstatuut neergelegde regeling betreffende vergelijkende onderzoeken in acht te nemen.

18 Zoals gezegd, heeft de Commissie in het onderhavige geval geen vergelijkend onderzoek ingericht, doch een selectieprocedure „sui generis" ingesteld. Bijgevolg kunnen verzoekers niet op goede gronden stellen, dat de Procedure in overeenstemming diende te zijn met alle bepalingen van bijlage III bij het Statuut en inzonderheid met de bepaling, dat het aantal op de lijst van geschikte kandidaten geplaatste personen tweemaal het aantal vacatures moet bedragen, welke verplichting overigens slechts„ zo mogelijk', moet worden nagekomen.

Schending van het gelijkheidsbeginsel ten nadele van sollicitanten met een universitair diploma of een diploma van een hogeschool

19 Verzoekers betogen, dat de in de Procedure voorziene vrijstelling van een verhandeling voor ambtenaren en personeelsleden die in het bezit zijn van een universitair diploma of een diploma van een hogeschool, in feite tot gevolg heeft gehad dat deze sollicitanten minder gunstig werden behandeld dan de anderen.

20 Opgemerkt zij, dat de Procedure slechts onregelmatig kan worden geacht, indien de selectie aldus was georganiseerd, dat het niet-indienen van een verhandeling de vrijgestelde sollicitanten daadwerkelijk zou kunnen benadelen. Uit de processtukken blijkt evenwel, dat dit in casu niet het geval was.

21 In dit verband zij er met name op gewezen, dat het verplichte gesprek over een technisch onderwerp voor de sollicitanten die een verhandeling indienden, bestond uit een uiteenzetting over die verhandeling en voor de sollicitanten met een diploma, die geen verhandeling moesten indienen, uit een uiteenzetting over een

door hen gekozen onderwerp uit hun vakgebied. Verzoekers, die een diploma hadden en geen verhandeling moesten indienen, kunnen dus niet staande houden, dat zij — in tegenstelling tot hun concurrenten zonder diploma — een onderwerp dienden te behandelen dat buiten hun vakgebied lag.

22 In deze omstandigheden kan noch de Procedure zelf, noch de concrete toepassing ervan worden geacht tot gevolg te hebben gehad, dat sollicitanten met een universitair diploma of een diploma van een hogeschool minder gunstig werden behandeld; derhalve faalt dit middel.

Het onregelmatige verloop van het onderhoud

23 Naar de mening van verzoekers was het onderhoud van een kwartier, te algemeen en te kort.

24 Opgemerkt zij, dat het algemene onderhoud, dat voor de sollicitanten van beide categorieën in identieke omstandigheden plaatshad, volgde op een uiteenzetting en een gesprek van technische aard over de door de sollicitant ingediende verhandeling of over het door hem binnen zijn vakgebied gekozen onderwerp. Niets belette het comité ad hoc daar een algemeen onderhoud aan toe te voegen om na te gaan of de sollicitanten de algemene kennis — met name op gebied van wetenschap en techniek — bezaten, die nodig is voor de uitoefening van de functie waarnaar zij solliciteerden.

25 Uit de processtukken blijkt overigens niet, dat bepaalde sollicitanten door de omstandigheden waarin het onderhoud plaatsvond of door de gestelde vragen zijn benadeeld.

26 Verzoekers voeren ook aan, dat van elk onderhoud notulen hadden moeten worden opgesteld. Te dezen kan worden volstaan met de opmerking, dat de Procedure dit niet eiste en dat blijkens de processtukken het ontbreken van notulen niet van dien aard was dat de belangen van de sollicitanten erdoor werden geschaad of 's Hofs toezicht op het verloop van de selectieprocedure erdoor werd belemmerd.

27 Mitsdien faalt dit middel.

Niet-inachtneming door het comité ad hoc van het in de „Mededeling aan de ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de wetenschappelijke of technische groepen van de categorie B" van 24 juni 1983 voorziene tijdschema

28 In haar mededeling waarbij zij de Procedure ter kennis van de betrokken ambtenaren en functionarissen bracht, kondigde de Commissie aan, dat het comité ad hoc „behoudens bevestiging... eind oktober/begin november 1983" zou bijeenkomen en zijn werkzaamheden „in december 1984" zou afsluiten. Volgens verzoekers is dit tijdschema niet in acht genomen.

29 Uit de bewoordingen zelf van deze mededeling blijkt, dat de genoemde data slechts ter informatie waren opgegeven. Niet-inachtneming ervan kan dan ook in geen geval de onwettigheid van de bestreden besluiten tot gevolg hebben.

Uit het verslag van de werkzaamheden van het comité kan niet worden opgemaakt, hoe de cijfers van de verschillende kandidaten zijn berekend

30 Volgens verzoekers kan uit het verslag dat het comité over zijn werkzaamheden heeft opgesteld niet worden opgemaakt, hoe de aan de verschillende sollicitanten toegekende cijfers zijn berekend.

31 Het Hof dient alleen na te gaan, of de beoordeling van de verdiensten van de verschillende sollicitanten en de wijze waarop het comité ad hoc die heeft verricht, niet kennelijk onjuist waren (arrest van 16 juni 1987, zaak 40/86, Kolivas, Jurispr. 1986, blz. 2643). Geen enkele bepaling van de Procedure noch enig algemeen beginsel verplichtte het comité evenwel, in het verslag van zijn werkzaamheden een omstandige uiteenzetting te geven van de wijze waarop het die beoordeling heeft verricht.

32 Dienaangaande blijkt uit de processtukken, dat na elk van de twee gesprekken aan iedere sollicitant een cijfer is toegekend. Het cijfer voor het eerste gesprek is verhoogd voor de sollicitanten met „goede" en „uitstekende" publikaties. In de eind-

beoordeling telde dit cijfer voor één derde en dat van het tweede gesprek voor twee derde.

33 Niets wijst erop, dat hier sprake is van een kennelijk onjuiste wijze van beoordeling die de gelijkheid tussen de sollicitanten of een correcte beoordeling van hun verdiensten in gevaar zou kunnen brengen. Het middel moet derhalve worden afgewezen.

Het toesturen van een vragenlijst aan de hiërarchieke meerdere van elke sollicitant

34 Verzoekers betogen allereerst, dat het comité geen modelvragenlijst mocht toesturen aan de hiërarchieke meerderen van de sollicitanten, daar punt III.2 van de Procedure alleen voorzag in „een eventueel onderhoud met de kandidaat en zo nodig met zijn hiërarchieke meerderen, in verband met het verzamelen van aanvullende gegevens". Verder kan huns inziens niet rechtsgeldig rekening worden gehouden met deze modelvragenlijsten daar de sollicitanten niet in de gelegenheid zijn gesteld, hun opmerkingen te maken over de inhoud ervan.

35 Met betrekking tot het eerste onderdeel van dit middel blijkt uit de bewoordingen zelf van punt III.2. a van de Procedure, dat het de bedoeling was het comité in staat te stellen het sollicitatiedossier van de sollicitanten aan te vullen met inlichtingen die met name bij de hiërarchieke meerderen van de sollicitanten werden ingewonnen. Het comité heeft deze bepalingen niet verkeerd uitgelegd door te oordelen, dat een aan de hiërarchieke meerderen van de betrokkenen toegestuurde modelvragenlijst dezelfde garantie bood als een onderhoud met de betrokken meerderen.

36 Aangaande het tweede onderdeel van het middel moet worden opgemerkt, dat het Hof in zijn arrest van 11 maart 1986 (zaak 294/84, Adams, Jurispr. 1986, blz. 977) met betrekking tot een vergelijkend onderzoek overwoog, dat wanneer de jury haar oordeel baseert op gegevens, zoals inlichtingen en meningen van hiërarchieke meerderen, de sollicitanten in de gelegenheid moeten worden gesteld om vooraf opmerkingen te maken over het advies dat hun hiërarchieke meerderen over hen hebben gegeven. In het onderhavige geval was de niet-nakoming van deze formaliteit evenwel niet van dien aard dat zij de selectieprocedure ongeldig maakte. Uit de processtukken en de mondelinge behandeling voor het Hof blijkt immers, dat de hiërarchieke meerderen in hun antwoord alle verzoekers gunstig

hebben beoordeeld en hebben erkend, dat zij geschikt waren voor de uitoefening van functies van categorie A. Onder deze omstandigheden kan derhalve niet worden aangenomen, dat de inhoud van de bestreden besluiten anders zou zijn geweest, indien die onregelmatigheid niet ware begaan. Bijgevolg moet dit middel worden afgewezen.

Het door M. Paruccini aangevoerde middel, dat de door hem ingediende verhandeling niet op correcte wijze is onderzocht

37 Allereerst zij opgemerkt, dat verzoeker weliswaar betoogt dat zijn verhandeling door de jury niet is onderzocht, doch geen enkel gegeven aanvoert tot staving van deze bewering, die door de processtukken wordt weersproken.

38 Verzoeker voert ook aan, dat zijn verhandeling — wegens de technische aard ervan — door een deskundige had moeten worden onderzocht. De Procedure bepaalt enkel dat „het comité deskundigen kan aanwijzen om zich te doen bijstaan tijdens het indienen van de verhandeling en het onderzoek daarvan in aanwezigheid van de kandidaat", doch bevat geen verplichting dienaangaande. Voorts blijkt uit de processtukken niet, dat het onderwerp van de betrokken verhandeling dermate technisch was, dat de inhoud ervan door een deskundige had moeten worden beoordeeld en dat de voorzitter van het comité zelf dit niet op geldige wijze heeft kunnen doen.

39 Uit het voorgaande volgt, dat de vordering tot nietigverklaring van de bestreden besluiten moet worden afgewezen. De aanvullende vorderingen, ingediend voor het geval de vordering tot nietigverklaring zou worden toegewezen, moeten derhalve eveneens worden afgewezen, zonder dat uitspraak behoeft te worden gedaan over de ontvankelijkheid ervan.

40 Mitsdien moeten de beroepen van S. Del Plato, G. Ferrari, M. Paruccini en E. Rodari in hun geheel worden verworpen.

Kosten

41 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Volgens arti-

kel 70 van hetzelfde Reglement blijven echter de kosten door de instellingen ter zake van beroepen van personeelsleden der Gemeenschappen gemaakt, te haren laste.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

rechtdoende:

1) Verwerpt de beroepen.

2) Verstaat dat elk der partijen de eigen kosten zal dragen.

Moitinho de Almeida Everling Galmot

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 10 december 1987.

De griffier

P. Heim

De president van de Derde kamer

J. C. Moitinho de Almeida